

ȘCOALA NOASTRĂ

Revistă pedagogică culturală a corpului didactic primar din jud. Sălaj

---

După închiderea porților

La această etapă, din șirul lung și greu al activității profesionale, ne oprim un moment pentru a reține câteva note din preocupările ce ne stăpânesc ființa.

La închiderea porților laboratoarelor noastre modeste, primele instituții de educație obștească pentru formarea generațiilor menite să păstreze și promoveze patrimoniul nostru comun, concretizat în cultura națională, un fior străbate sufletele dela un capăt la altul al țării. Căci aproape nu găsim pe nimeni, să nu simtă ceva legătură sufletească — în aceste momente — cu școala primară. Prin elevi și părinți, o nație întregă își îndreaptă privirile, cu speranțe în viitor, spre școală. Importanța ei incontestabilă o simt cu toții. Puțini sunt însă cei ce-o și manifestă prin sprijinul moral și material.

Și aceasta durerioasă constatare e cu atât mai gravă, că nu se referă numai la masele ignorante, ci mai vârtos la unii suprapuși, cu pretenții ieftine, de-a duce la limanul fericirii barca destinelor unui neam întreg.

Cei alungați dela cârma țării — deși în ceasul al doisprăzecelea — după ce ni s'a umplut cu vârf păharul suferințelor, au dat cel mai clasic examen în această materie. Un an întreg ne au înjosit, umilit și batjocorit și au atentat la existența noastră. Au împins în ghiarele mizeriei și morții pe cei mai devotați mucenici ai culturii naționale. Ne-au exploatat buna credința noastră în modul cel mai sfidător.

În analele culturii naționale va rămâne scrisă cu lacrimile suferințelor noastre cea mai tristă filă, aceia din epoca guvernării „ritmului nou“. Galeria învățătorilor morți de foame între împrejurări tragice, în împlinirea sfintei lor misiuni, va trimite blestemul asupra vinovaților.

Conferințele.

2. *Dl Nicolae Căprar*: „*Intreținerea materială a școalelor*“. Deși congresul Asoc. Gen. a Inv. din România care se va ținea anul acesta la Chișinău, are în program această chestiune, secția Sălaj a găsit oportun să o discute aci, pentru a se ajunge la concluzii și propuneri precise. În 1930 bugetele comunale au fost aprobate cu deficite de sute de mii de lei, care urma să se acopere din partea statului.

Cum statul n'a dat nimic, bugetele pe 1931 s'au urcat sută la sută, dar accentuându-se criza de numerar, nu s'au încasat nici 25—30%. Adiționalele convenite comunelor, în cea mai mare parte au fost reținute de stat și județ pentru fel de fel de imprimări și registre. Dacă e adevărat că gradul de cultură a unei țări se măsoară cu cantitatea de hârtie folosită, atunci noi nu suntem întrecuți de nici o țară din lume...

A mai venit legea conversiunii care a creat în popor spiritul de a nu mai plăti nimic, nimănui, așa că încasările comunale au devenit tot mai mici, iar școalele au trăit în mizerie pierzându-și orice credit. Ce s'a putut încasa până azi, au luat notarii în salarii și *paușale de călătorie*. Recunoaște că și notarii n'o duc așa de bine ca înainte, dar nu e mai puțin adevărat, că deși se plâng că n'au luat salariu de doi ani, se plimbă totuși în trăsuri elegante și duc o viață care sare în ochi. Cum școala e la chirem lor, unii iau în bătaie de joc pe învățători, când le cere ceva pentru școală. Propune: Partea convenită Camerelor de Agricultură, din cotele adiționale, să fie împărțită cu școala — căci nu e în interesul statului ca o instituție să o ducă în belșug iar alta să moară în lipsuri. Reamintește o veche propunere a D-lui D. Mărgineanu, revizorul școlar al județului ca: toate venitele din bugetele școalelor să se centralizeze pe județ apoi să se împartă fiecărei școli, atâta cât e necesar. Învățătorii și-au jertfit până acum ultimul ban pentru întreținerea școlii, dar azi sunt în imposibilitate să-și susțină familiile, căci nu-și primesc salariile la timp. Cere soluții din partea colegilor. *Dl dir. Osianu* din Oarța, vorbește în favorul Camerei de Agricultură.

Dl Valer Oșan, e contra centralizării veniturilor din bugetele școalelor, pe motivul că încasările ar fi și mai mici și deci, s'ar îngreuna și mai mult susținerea materială a școa-

lelor : ar suferi și cele dela orașe ca și cele dela sate.

Di Dr. Gheorghe Pop, prefect, mulțumește învățătorilor pentru frumoasa primire ce i s'a făcut și dă lămuriri asupra activității Camerei de Agricultură a cărei președinte este. Cât despre întreținerea materială a școalelor, D-sa a spus : Școala e fundamentul țării, iar învățătorimea are menirea de a da directiva viitorului României, de aceea Guvernul trebuie să facă tot posibilul ca școala și slujitorul ei să fie salvați și o va face!» (aplauze).

Di Simion Oros, preș. mulțumește dlui Prefect pentru lămuriri și-și pune nădejdea în noul conducător al județului, care va sprijini școala așa cum trebuie.

Di Emanuil Pop, cere ca superiorii să se îngrijească mai mult și să vegheze asupra comitetelor, școlare cari nu-și fac totdeauna datoria. Unele lucrează chiar contra intereselor școalei, de aceea întreținerea localelor devine și mai anevoioasă.

Di Dumitru Mărgineanu, revizor școlar : Intru cât s'a pus în discuție o problemă atât de importantă, fiind vorba despre unul dintre cei trei factori ai învățământului — localul școlar — soluționarea trebuie găsită în urma experienței trecutului.

Deși pentru moment e exclusă o soluționare definitivă a chestiunii, e totuși absolut necesară o ameliorare a situației de azi. Dăscălimea care a dat dovadă de bărbăție în fața celor mai mari tragedii ce le-a trăit și le trăește, nu trebuie să descurajeze nici în fața acestei chestiuni, cu adevărat îngrijorătoare pentru învățământ. Nu trebuie să aducem acest lucru în legătură cu alte instituțiuni cari își au și ele menirea lor indispensabilă pentru țară. *Cea mai potrivită ar fi ideia centralizării veniturilor tuturor școalelor pe județ și repartizarea sumei după necesitate. la fiecare școală*, în cadrele bugetelor aprobate. Am preconizat acest lucru în urma experienței din trecut. Azi întreținerea școlii este la discreția unor oameni uneori neînțelegători și nu totdeauna binevoitori. Când însă conducătorii județului vor avea posibilitatea de a centraliza sumele cuvenite școlilor, comunele vor fi silite să plătească mai regulat, fiind sub controlul și supravegherea organelor lor superioare. Și aceste contribuții s'ar încasa de către organele fiscalului, fiind deci fonduri sigure, pe cari s'ar putea conta.

Toți prefectii județului au fost animați de problema întreținerii școalei dar n'aveau posibilitatea de-a veghea dea-

proape asupra felului cum achită comunele cotele cuvenite școalelor. Așa că multe școale au fost silit să-și suspende cursurile din lipsă de combustibil, Ca să eșim din impasul în care ne găsim, *e absolut necesară o adevărată colaborare a administrației județului cu școala și conducătorii ei.* Recurgem la această colaborare nădăjduind că șefii administrației ne vor da tot concursul.

Această colaborare efectivă sper, că va pune capăt mizeriilor din trecut și noul an școlar se va începe cu alte perspective, chiar și pentru școala din cel mai umil cătun.

Nu am nici un motiv pentru altă credință, mai ales că la onducerea județului avem oameni cu experiență, cu trecut, cari formează o chezășie că se va da școalei maximum de atenție și concurs. (aplaude) În fruntea comitetului școlar județean avem pe *Dl Ioan Dețeu* care-și face o mândrie prin a servi școala (ovații, aplauze) și pe *Dl Prefect Gheorghe Pop* (aplaude) care se vor nizu ca anul nou școlar să-l începem în condiții mai bune ca în trecut.

Învățătorii și-au tras dela gură salariul pe care nu-l aveau și-au salvat școala: e înduioșetor acest lucru dar în condițiile de azi nu li-se mai poate cere această jertfă. *Această constituie un eroism, săvârșit pentru susținerea unui ideal sfânt: învățământul românesc.*

În vacanță, învățătorii să i-a contact cu organele administrative comunale și unde vor constata reavoință să semnaleze cazul imediat ca să se ia măsuri. Sperând că se vor deschide noi orizonturi pentru școală și slujitorul ei, privim viitorul cu încredere și optimism (aplaude îndelungate).

Dl Oros președinte: Energia și dragostea cu care *Dl revizor Mărgineanu* a muncit totdeauna pentru școală, alături de noi, e cea mai mare chezășie că școala din județ își va urma cursul în condițiuni îmbunătățite. Aduce mulțumiri domnului revizor, asigurându-l de tot concursul și dragostea întregii dascălimi sălăjene.

Dl. N. Căprar arată că nu contestă marea însemnătate a Camerelor de Agricultură într'o țară eminentemente agricolă — cum e țara noastră — dar crede că ar fi bine ca în împrejurări grele instituțiunile statului să se ajute între ele.

Dl Dr. Gheorghe Pop, prefect, arată situația bugetară a Camerei din Zălau, care susține școala agronomică din Șim-

leu și spune că o reducere a bugetului ei ar însemna micșorarea salariilor funcționarilor Camerei, dat fiind încasările din acest an. Nu se îndoiește de buna intenție a Dlui Căprar care susține cu tot dragul problema întreținerii materiale a școlilor dar în calitate de președinte, se crede dator a da totdeauna lămuriri, când e vorba de Camera de Agricultură.

DI Oros preș. propune ca *soluțiunea întreținerii materiale a școlilor* să fie adoptată și înaintată Asoc. Gen. așa cum a precizat-o *DI revizor Mărgineanu*.

Adunarea primește cu aplauze. Moțiunea referitoare la salarizare rămâne cea din 7 Maiu când deși adunare a fost interzisă, s'au prezentat peste 100 de învățători.

3. *DI Paul Miclea*: „*Modificarea Legii Învățământului Primar.*” Susține că modificările aduse sunt păgubitoare școlii căci gradațiile de merit cultural se vor acorda după meritele politice... Cere desființarea acestor gradații și face următoarea propunere: Recrutarea învățătorilor să se facă de către niște comisii compuse din: un inspector școlar, revizorul școlar și doi învățători directori. Toți să aibă dreptul de a interoga pe învățătorul care cere înaintarea, afară de revizorul școlar. Candidatul să poată cere o altă comisie dacă se va crede neîndreptățit sau persecutat. Susține că învățătorii nu vor ajunge la drepurile lor până nu se vor organiza politicește.

DI Emanuil Pop: Cere că la acordarea gradațiilor de merit cultural să nu se amestece politica. Cât despre organizarea noastră politică e de parere că deocamdată chestiunea e neavenită întrucât noi țrebue să gonim politica din școală nu să-i deschidem porțile.....

DI Revizor Mărgineanu: Legea din 1924 are lacune pentru chiar modul de recrutare a personalului didactic, cu prea multele categorii de învățători. Nici până azi, și cine știe când vom putea ajunge la o tradiție unitară în felul cum să se recruteze și avanseze învățătorii. Erau învățători: *suplینitori* și *titulari*. Dintre ultimii, erau și cei numiți *in mod provizoriu* până la satisfacerea stagiului militar, iar fetele până la majorat. Dar schimbându-se guvernării, s'a'nșchimbât și felul de aplicare a Legii..... Acum, după ce învățătorul numit în mod provizoriu venia dela armată, postul îi era ocupat — și-l perduse. Anii serviți înainte de stagiul militar nu se mai recunoșteau pentru stagiul gradului.

După alți trei ani, înv. trebuia să se supună la examenul de definitivat. Aici, cel ce muncea în școală mai puțin și pentru examen mai mult, ieșea în capul listei iar cel ce muncia mai cu râvnă în clasă, era în coada promovaților dacă nu chiar căzut. Va să zică acest adevărat învățător (căci adevăratul învățător în școală trebuie să munciască,) după ce servește zece ani, dacă nu s'a gândit să neglijeze școala și cade a treia oară, e dat afară din învățământ! Căci, dacă își face datoria și în școală și se pregătește și pentru examen, se surmenează, se tuberculotizează, cade pe brazdă. Și nu e acest lucru nici în interesul școlii, nici a neamului și nici al societății!

Și această sabie a lui Damocles — examenul — este care un mijloc atât de perfect de selecționare? Nu! Mai ales că nu se poate admite că toate comisiile examinatoare erau și puteau fi la înălțimea cerută. Se știe doar, cum un domn aspirant de profesor universitar din Oradea, își făcea o plăcere din a cădea pe învățători pentru nimicuri, fiindcă nu era în măsură să-i aprecieze și habar n'avea ce-i aia dascălie la sate. Da, trebuie mai multă carte învățătorului! Adevăr incontestabil.

Statul are la îndemână și poate să reformeze cum îi place *școala normală*: fac-o universitate, pună pe normaliști la tot felul de probe, experiențe și examene, dar această școală să fie completă, *să dea gata pe învățător!* (aplauze) E cât se poate de păgubitor pentru învățământ că se face atâta experiență pe spinarea școlii. Căci până ajungi înv. de gradul I, ai 40 de ani. Până aci ai făcut mereu examene, iar munca ta e un șir de experiențe pentru ca să se constate dacă ești sau nu bun de a fi învățător.... Asta e legea din 1924. Guvernul trecut (Iorga—Argentoianu) a înrăutățit și mai mult situația. Se furnizează documente, fotografiile, memoriile, articolele, tot felul de lucruri cari vor sili comisiile să acorde meritele culturale, fără să se cunoască cu adevărat capacitatea, cunoștințele și vocațiunea pentru carieră a candidatului. Învățătorii din satele slabe, unde munca deși e mai încordată, sunt în imposibilitate de a furniza documentele care le poate un orașan — spre exemplu — cu alt mediu, alte mijloace. Apoi divizarea învățătorilor, castele; *învățătorii superiori*, sunt lucruri rele școală pentru și umilitoare pentru corpul didactic.

Dece un învățător e mai superior, sau mai inferior ca altul? Nu muncesc toți la fel, pentru acelaș scop? Intru cât un tânăr cu diploma de profesor, crescut în alt spirit, alt mediu și cu alte pretenții decât normalistul, ar fi mai bun învățător, mai «superior» decât cel cu școala normală obișnuită? Satelor noastre, școlii, nu-i trebuiesc «domnișori» ridicați pe un pedestal prea înalt, cari au rupt legăturile firești cu masele fără-nimii, ci oameni de muncă, de inimă! (aplauze, urale) Dar la noi e o febră a reformelor: fiecare guvern vrea să facă schimbări cari să-i poarte numele — de aceea încadrarea învățământului conform necesităților neamului e mereu o problemă de viitor.

Legea din 1924, cu oarecari modificări ar fi mai bună ca aceasta, căci „*învățător superior*“ e *acel ce-și face datoria, nu care are universitate.*

Ne trebuie oameni cu suflet, cu dragoste pentru școală și popor nu numai hârtii! (aplauze.)

4. Dl Dumitru Onac: „*Personalitatea și rolul învățătorului de azi*“. Analizează cu multă pătrundere stările sociale și morale de azi: *Trebuie să pătrundem bine spiritul epocii de azi — spune dsa — și numai având pe primul plan necesitățile actuale ale Țării să pornim la luptă pentru scopurile preconizate. Generațiile marilor înfăptuiri sunt bolnave: iau latura acumulării averilor materiale. Așa se esplică șperțurile, defraudările și cumulusul dela noi. Școala are menirea de a face o nouă educație în vederea ridicării personalităților și înfrânarea patimilor. Solidaritatea noastră dăscălească să aibă scopul: salvarea neamului, a țării și înlăturarea speculanților și fripturiștilor. În popor s'a creiat un scepticism datorită politicianismului care se comportă arbitrar cu masa: reacțiunea poate fi păgubitoare tuturor, căci ideile leniniste sunt o boală socială, un fanatism care duce la ruină.....*

Prin școală să facem educație cetățenească. E necesară promovarea ideologiei fărăniste, căci țărani sunt marea majoritate a populației țării.

«Deci totul pentru țărani și viitorul ne este asigurat, căci M. S. Regele Carol II. a luat sub înaltul său patronaj țărănimea» (aplauze îndelungate).

Dl Dumitru Ilea, vicepreședinte, mulțumește mai întâiu dlui D. Mărgineanu pentru valorosul concurs dat în discu-

țiile problemelor în ordinea de zi și aduce elogiul tânărului coleg D. Onac pentru frumoasa lui conferință, în care a dat dovadă de mult optimism și încredere în viitor. Arată apoi cum dascălul român din timpurile de groaznică amintire, a trudit cu multă dârzenie și mari pericole, ca simțul dragostei de neam să licărească tot mai viu, clădind ceea ce avem azi: Neamul reîntregit. Prin orice greutăți ar trece învățătorul de azi, să fie veșnic la tătorie, ca să nu ne blesteme eroii cari au stropit cu sângele lor pământul României Mari, care trebuie să fie veșnică și fericită (aplauze).

Ședința se ridică la ora 1 p. m. după masă ședință la ora 3.

Vasile Iluțiu
învățător.

Ședința de după amiază.

Ședința a fost deschisă la ora 3 p. m. de către dl Președinte. Au urmat apoi: 1. «Perfecționarea profesională prin cursurile de vară a asociației gen. a inv.» Conferință ținută de Dl V. Iluțiu inv. dir. Ciocmani. Conferențiarul arată în linii generale subiectele mai importante ce s'au ținut anul trecut la Cluj, făcând un rezumat asupra tuturor sistemelor de educație preconizate de diferiții pedagogi și psihologi ai școlilor. Citează pe mulți savanți de-ai noștri, cari în fiecare vară aleargă la cursurile noastre de vară, fără nici o reticență, răpindu-și de multe ori câteva zile de odihnă, la care ar avea dreptul.

Ca încheiere roagă pe colegi să participe la acele cursuri fiindcă aduc numai folos. Dl Președinte al asociației mulțumesc conf. pentru munca depusă în expunerea conferinței.

2. *Proiectul de buget pe anul 1932.* S'a iscat o vie discuție în jurul majorării taxei de membru, cu 50%. Au luat cuvântul mai mulți colegi. Discuțiile au durat mai mult de o oră, rămânând totuși situația neclarificată. Majorarea taxei nu s'a admis din cauza crizei, iar bugetul a rămas nevotat. Cu aceste ședința se încheie.

3. *La matineu.* Școala prim. de stat din Zălau, cu ocazia adunării, a aranjat în sala teatrului orașenesc un matineu artistic după următorul program:

1. «Slăvire» apoteză de Murnu și Luncan.
2. Dans Național de doi elevi.
3. Purpuriu Național Orch. Bat. 7 V. M.
4. «In Poiana castelului Peleş» piesă într'un act.

Tot programul a fost executat cu multă dibăcie producând o vie impresie publicului adunat. Laudă merită D-nele Eugenia Dr. Rusu, Cleopatra Mitrofan, Elena Cibula, Valeria Mureșan, în frunte cu Dl director Alexandru Pop.

La ora 10 seara, a urmat dans până în zorii zilei. S'a petrecut destul de bine, participând o lume selectă din oraș și împrejurimi.

L. Cosma.

Cuvânt de deschidere *)

Onorată Adunare Generală,

Iubiți Colegi, / Central University Library Cluj

Dupăce furtuna, mânia celor mari (cari au fost), ce s'a deslănțuit asupra capetelor noastre și pe care a trebuit s'o suportăm, a trecut, — iată-ne întruniți în a doua adunare generală.

Propagatori ai culturii, ne-am adunat în numele culturii naționale, al culturii, care nu poate să lipsească nici unui cetățean din această țară și mare și bogată, România.

Am spus intenționat că, țara aceasta este și mare și bogată, dar care se află în momentul de față în cea mai mare criză materială, dacă vreți și morală.

Și nu ne îndoim de loc că trăim timpurile cele mai grele din viața unui popor:

Deși problema de care s'au preocupat conducătorii acestei țări, în toate timpurile, a fost și este fără îndoială intensificarea culturii în masele largi dela țară, cu alte cuvinte micșorarea procentului de analfabeți, și deși pentru acest scop s'au înființat școli în toate colțurile țării, s'au format așezăminte cu caracter cultural, agricol, biblioteci și multe altele, toate pentru ridicarea poporului pe o treaptă mai înaltă a

---

*) Rostit de dl. Simion Oros, președ. Asoc. Inv. din jud. Sălaj, cu ocazia adunării generale ce s'a ținut în Zălau, în ziua de 11 Iunie 1932.

civilizației, din cauza crizei, azi stagnează orice activitate.

Conducătorii acestor așezăminte am fost și suntem noi, învățătorii, astăzi — și totdeauna — boicotați de partizanii diferitelor cluburi politice.

Însă noi, învățătorii români, am știut în toate timpurile să purtăm treaz stindardul conștiinței naționale și cu riscul vieții noastre am luptat împotriva oricărei porniri antiromânești. Și ca recompensă, iată-ne că ne isbim de greutatea ce ne apasă cu multă putere. Mizeria și sărăcia au pus stăpânire pe noi. Toată energia și spiritul de abnegațiune, pe zi ce mergem înainte, sunt tot mai puțin rezistente.

Salariul foarte mic ce-l avem, îl primim cu mari întârzieri. Nu ne permite să trăim nici cumpătat. În schimb însă vedem energii tinere, pline de entuziasm, cu perspective de viitor, pierzându-se în abisul ignoranței. Și e cert că asemenea stare are repercusiune și asupra bunului mers al școlii. Iar dacă situația deplorabilă va dăinui încă, școala poporului își va anunța falimentul.

Iată de ce am spus mai sus că criza a stagnat orice activitate. Dar totuși puținul ce ni se cuvine să se dea la timp, pentru că este la mijloc demnitatea noastră de învățători și prestigiul ce vream să-l păstrăm spre a-l da neatins urmașilor noștri.

Puterea stă în demnitatea noastră și o spunem deschis, vrem dreptate, legalitate și un tratament uman, aceasta mai ales pentru salvarea prestigiului școlii românești.

Doamnelor și Domnilor,

De un timp încoace îndurăm multe privațiuni și acum se pare că se pregătește una mai grozavă decât toate: reducerea numărului învățătorilor din întreaga țară cu o treime.

Ce înseamnă aceasta?

Până acum am fost ținuți într'o stare de cumplită mizerie, am fost înfomețați, căci banii țării, puținii câți erau, au fost repartizați celor cari atât de bine s'ar fi putut lipsi de dânsii. Plata tăiată și stălciată întârzia, dar automobilele celor mari se înmulțeau ca ciupercile. Dispăreau milioanele stoarse din sărăcia țării, în buzunarele fără fund ale cumularzilor bugetofagi și ale marilor demnitari cu lefuri ministeriale plătite la zi.

Dar aceasta a fost prea puțin pentru învățătorime. De

acum mulți dintre noi, dacă s'a înfăptui această idee — copil al inconștienței — vor fi aruncați pe drumuri. Celor bătrâni le mai surâde încă licărirea nădejdei unei pensie minusculă, celor fineri nu le va mai rămâne decât să ia ciomagul și să se pună la pândă la răscrucile drumurilor.

Ne întrebăm, dacă poate să existe un om cu judecată limpede, care ar concepe ca școala primară, *instituția fundamentală pentru cultura unui neam* să poată fi lipsită de o parte a slujitorilor ei? Este o anomalie ridicolă ca noi, cari avem un numar atât de mare de analfabeți, să combatem criza cu desființarea de învățători!

Și dacă s'ar comite un astfel de sacrilegiu, acesta ar fi o lovitură de moarte dată școalei. Susținerea școalei și a slujitorilor ei nu este o chestiune de lux pentru stat. *Școala este vitalitatea culturală a unui neam* și deci cine încearcă să-i diminueze puterea ei de activitate, făptuește o crimă față de neamul său.

Nu putem tolera mai departe o stare de lucruri atât de înjositoare. Cerem cu toată tăria sufletului nostru să ni se facă dreptate.

Iată de ce! Ultima statistică a Ministerului Instrucțiunii arată că 3,817.236 copii au nevoie de școală, ceea ce înseamnă 21.3% din totalul populației. Dintre aceștia au frecventat regulat 2,283.211 elevi, iar fără școală au rămas 1,524.235 copii. Adaugând la aceștia 97.211 repetenți și eliminați, numărul celor ce nu se bucură de binefacerile școalei e 1,634.447 copii. Și acum vine înspăimântătoarea cifră de 877.447 copii cari nu trec de loc prin școală. Cauza? Ne lipsesc încă 28.654 învățători și 43.216 sale de clasă.

Și dacă ne ridicăm cuvântul împotriva acestei noi lovituri ce se proiectează, o facem în baza dreptății incontestabile ce este pe partea noastră.

Onorată Adunare Generală,

Și acum să ne întrebăm: Cine suntem noi?

Noi suntem învățători români, într'o regiune eteroglotă, unde însă punctualitatea în împlinirea datoriilor este o tradiție. Noi suntem cei ce creiăm condițiunile și așezăm temelile culturii poporului. Noi facem educația poporului. Noi suntem în sate și învățători și medici și conducătorii băncilor sătești și ai caselor de cetire și sfătuitoari în toate domeniile

vieții saielor. Noi suntem apostolii culturii poporului. (Așa ne laudă la zile mari mai marii țării, pe când noi zimbînd cu amărăciune, avem experiența dureroasă ce preț au acele laude). Noi avem șă facem: învățămînt, muzeu, cooperatie, propagandă culturală și patriotică. Noi cei flămânzi și goi, noi cei umiliți de anticulturalii administrațiilor financiare, noi cei ce nu ne putem plăti datoriile făcute pe la bieții săteni pe alimente, noi cari nu ne putem întreține la școli copiii, noi, cari nu ne mai putem permite luxul de a cumpăra o carte, a ne abona la o revistă, noi cei ajunși aproape la desperare, noi facem cultură rodnică, noi facem educația poporului! Dar să se știe că cele mai rele sfātuitoare sunt lipsa, mizeria și mai ales conștiința că suferim pe nedrept.

Și noi suferim pe nedrept.

Să nu fim acuzați că noi, prin plîngerile noastre suntem lipsiți de patriotism și tentăm la distrugerea echilibrului moral al statului. Ar fi o acuză ieftină și nu ne-ar atinge. Căci noi suntem și rămănem slujitori la altarul culturii și al educației poporului. Noi nu ne-am luat din visteria țării lefuri de zeci, ba de sute de mii de lei pe lună, plătite la zi, noi n'avem automobile, noi nu ne lăfăim în rai pe pămînt. *Noi creștem generațiile, cari se ridică în dragostea de lege și moralitate*, stăpînind sângerările inimei noastre. Deci numai noi nu putem fi acuzați de lipsă de patriotism.

Dacă însă din cele expuse aci se poate desprinde o oarecare îngrijorare pentru viitor, atunci cei în drept să avizeze la măsuri, urmând ca legea să fie lege.

Dar nu numai noi, învățătorii, ci și școala noastră a ajuns într'o situație mai mult ca rușinoasă. Și dacă ici-colo mai găsim câte o sală de învățămînt curată, bine îngrijită, se datorește directorului respectiv, care mai bine s'a lăsat flămînd și gol și și-a investit gologanii în cele necesare școlii ca învățămîntul să nu sufere. Acest lucru însă numai puțini dintre noi au putut să-l facă. Bunăvoința primăriilor e școala aproape la zero. Sunt școli cari nici din anul trecut nu și-a încassat competențele.

Așa nu mai merge, căci dacă aceasta stare va continua și pe viitor, școlile rînd pe rînd își vor închide porțile spre cea mai mare rușine a acelor cari n'au avut suflet înțelegător și inimă caldă pentru cultura națională și prin ea pentru

ridicarea poporului la un grad mai înalt al civilizației.

Și dacă vom fi nevoiți a înregistra asemenea cazuri, nu noi, învățătorii, vom fi răspunzători mâine pentru prăbușirea școlii românești.

Dar să trecem în altă ordine de idei.

Doamnelor și Domnilor,

Munca ce o prestăm noi, învățătorii, nu poate fi comparată cu munca nici unui alt funcționar de altă breaslă. Viitorul unui Stat se asigură numai prin cultură. Temelia culturală a Statului o așează învățătorul. La convingerea aceasta n'am ajuns numai noi, ci și cercurile conducătoare ale Statului nostru, căci altfel n'ar apela atât de des la noi pentru a ne încadra în rândurile luptătorilor porniți în marea ofensivă culturală, care se manifestă pe două fronturi: în școală și înafară de școală.

Și dacă nouă, învățătorilor ni-se atribue acest rol important la propășirea viitorului cultural al țării, *avem tot dreptul a dobândi în viața socială o situația compatibilă cu rostul misiunii noastre.*

Năzuințele noastre spre un viitor mai bun, atât al nostru cât mai vârtos al școlii românești, le vom aduce la cunoștința tuturor, (căci cei ce vor avea urechi de auzit vor auzi, cei ce vor avea ochi de văzut vor vedea), pe două căi: prin presa noastră profesională și prin Asociația ai cărei membrii suntem. Dar să nu uităm un lucru, acela anume că și una și alta din aceste două reclamă cheltueli, deci *jertfe materiale*. Și cât timp vom șovăi să aducem jertfele bănești *reclamate de necesitățile imperative ale acestor două mijloace de luptă*, chiar și acum în cea mai mare criză financiară, nu ne putem forma drepturi de existență și la un viitor mai omenesc pentru noi și pentru urmașii noștri. Să se știe că, toți aceia, cari ocolesc ocaziunile de a aduce jertfe pentru scopurile aci atinse, sunt dușmanii lor proprii și ai societății din care face parte. Iar mai departe, ca să putem fi un interpret fidel al năzuințelor noastre învățătoresci, trebuie să avem la bază și o *solidaritate* cât se poate de temeinică a tuturor membrilor corpului didactic. Căci individual luat, fiecare Invățător are — după împrejurări — alte nizuinți, pe când ca membru al unui corp

social nu are — căci nu poate avea — decât nizuinți comune, cari rezultă din exercitarea aceiași profesii. Asociația noastră nu poate promova nizuinți individuale, ci numai pe cele sociale, urmând ca întreaga noastră activitate să aibă în vedere solidaritatea membrilor din care se compune.

Bazat pe această solidaritate, corpul învățătoresc poate urmări cu mult succes echilibrarea drepturilor sale cu datoriile din ce în ce mai mari pe cari i-le impune statul și societate. Echilibrările cerute devin revindecări. Aceste trebuie să le susținem până la o deplină rezolvare, la toate întrunirile noastre profesionale, fie la subsecții, secții sau Congrese, dovedind prin puterea argumentărilor bine întemeiate, necesitatea soluționării ori cărei revindecări. Iată deci motivul pentru care *toți aceia, ce ocolesc asemenea întruniri profesionale se fac vinovați de desolidarizare.*

Doamnelor și Domnilor,

E de datoria noastră să punem totdeauna în vederea autorităților școlare ca și a publicului, cerințele și neajunsurile școlii și ale slujitorilor ei, a învățătorilor. Căci numai așa lucrând vom conlucra la complectarea școlii și la ridicarea stării noastre, atât profesională cât și materială.

Locul cel dintâi și cel mai însemnat al nostru pentru ridicarea culturală a maselor dela țară este și va rămânea tot școala.

Aici voim ca, cu toate piedicile, greutatea și neajunsurile să ne îndeplinim înalta noastră misiune cu toată dragostea și credința pentru mântuirea școlii și prin ea pentru propășirea neamului și al țării.

Prezența Dv. ca învățători este o vie dovadă de dorul ce aveți pentru ridicarea la un și mai înalt pedestal al culturii românești.

Iar prezența tuturor celoralți factori ai societății cari ne fac onoarea cu prezența D-lor, dau o vie și sinceră dovadă că apreciază munca noastră cinstită, care o depunem fără preget și desinteresat și în cele mai depărtate cătune, pentru țară și învățământul popular.

Se știți, D-lor, că noi vrem să lucrăm și vom lucra în viitor și mai mult, Vă cerem însă în toate acțiunile noastre școlare și extrașcolare tot sprijinul pe care ni-l puteți da, căci

numai în acest caz încurajarea noastră va fi reală și activitatea culturală din viitor va fi desăvârșită.

* * *

Cu aceste gânduri, cu aceste dorinți Vă salut zicându-vă un sincer: «Bine ați venit» și declar adunarea generală de azi deschisă.

Simion Oros.

„Imbrăcați școala în haină națională.“

În adunarea subsecției Tășnad, ținută în 4 Aprilie a. c. am avut fericirea a asculta o frumoasă conferință spontan expusă de *Dl. revizor D. Mărgineanu* și mulțumită modestei mele dexterități de scriere rapidă, am putut prinde în condeiu aproape întreaga conferință care o redau mai jos.

«Normele și căile învățământului primar și secundar se croiesc de acum. Sunt într-o continuă fază de prefacere și cristalizare. Școala română încă nu s'a putut încadra definitiv în ritmul reclamat de cerințele noastre naționale

Încă și acum, după 14 ani dela marea unire, școala noastră națională este îmbrăcată, în mare parte, în haină streină. Prin aceasta înțeleg că în spiritul, în ființa ei și azi este ceva strein de sufletul românesc, întocmai după cum buni români sau românce în loc să se îmbrace în haine românești, în minunatele costume naționale, colorate cu atâta artă subtilă, se îmbracă în haine streine ca să țină pas cu moda.

Și în spiritul școalei noastre a intrat, poate dintr'o tendință prea vehementă să ne vedem cot la cot cu țările occidentale, principiile pedagogice din pedagogii contemporani și vechi, deodată în doze prea mari, fără să ne dăm seama că acestea principii, ori cât ar fi ele

emise de celebrii pedagogi, rămân niște generalizări vagi, atâta timp cât nu vor trece prin sufletul nostru specific național.

Este mare deosebire între pedagogia teoretică și cea practică.

În primul rând trebuie să se țină seamă de obiceiurile și tradiția poporului, lucru ce nu se prea face. De aceea zic eu că școala românească este îmbrăcată în haină străină și pentru a cărei primenire și emancipare se fac azi frecările și perturbațiunile în legile învățământului nostru primar și secundar.

Mărturisesc că am găsit deseori învățători cari, mulțumită memoriei lor fidelă, au avut în degetul mic multe principii didactice a marilor pedagogi, iar în clasă cu toate acestea au avut rezultate slabe, și unii cu mai puține teorii memorizate au arătat progrese admirabile atât în ce privește instrucția cât și educația națională. Rezultă deci că, pe lângă studierea pedagogilor să posedăm o mare dragoste profesională.

Pedagogia nu a fixat și nici nu va putea fixa un drum absolut sigur pe care să pornești, nici nu a eliberat legi fixe. Principiile pedagogice se pun în practică cu cerințele mediului. Dela pedagogia teoretică până la cea practică este cale lungă și grea de parcurs. Noi avem datoria să găsim calea ce-a mai scurtă, ușoară și reală. Pe lângă teorie și principii se impune munca asiduă și sânguință spre a ajunge la rezultate cât mai reale.

Pentru a face educație socială nu-i deajuns să areți numai mijloacele prin care se poate face, ci trebuie să scoatem esența vieții noastre naționale și apoi în raport cu aceasta să dăm poporului cultura necesară sufletului lui și din aceasta cultură să croim haina școalei românești.

Să ne punem întrebarea ce rezultate dau școlile actuale în comparație și raport cu cele din'ainte de războiu? Au creat oare ele oameni mai întregi, mai morali, este mai tenace și mai deschis sufletul lor românesc, simțirea lor mai curată? Realitatea spune că nu. Deși școala de după războiu a lucrat cu un aparat mai mare, mai complet, mai select și mai descătușat. Rezultatul nu este în raport cu munca prestată. Aceasta arată că nu am găsit încă calea cea bună. Care este calea adevărată?

Aplicarea principiilor la viața românească și nu aplicarea vieții românești la principiile fixate de marii pedagogii. Școală să țină seamă de popor, să se conformeze lui, atunci vom avea școala națională. Când zicem școala națională, înțelegem idealul suprem. Să avem pururea în față acest ideal și vom învinge ori ce piedici cari ne stau în cale. Înainte de războiu cu muncă mai puțină ajungeai la rezultate mari, azi însă cu muncă multă putem face puțin, deoarece cu cât vor fi în cale mai multe obstacole ai nevoie de mai multă energie pentru ca să poți înainta pe calea apucată, iar noi avem multe obstacole, ba pot să spun că școala noastră este infectată de o boală greu curabilă. Este boala morală.

Dacă această boală nu o putem vindeca cel puțin să căutăm s'o ameliorăm, să-i aplicăm un remediu terapeutic, iar pentru aceasta avem la dispoziție generația viitoare, care o putem modela după voie.

Imbrăcată școala în haina națională, va fi iubită de românul credincios datinelor sale și patrimoniului părinților lui, aceia va fi școala națională care le va păstra acestea cu sfințenie. Numai prin școală îndreptată în această direcție se poate face educația maselor. Aceasta este direcția de urmat.

Școala națională: — Idealul suprem. Acestea să le avem în față totdeauna și vă asigur că vom câștiga victoria. Drept că lupta este grea mai ales azi când ostașii școalei naționale trebuie să lupte și cu existența materială. Soldatul român încă a luptat flămând și lipsit de mijloace tehnice și a învins. Oare ce i-a dat lui atâta tărie și rezistență? Soldatul român era fanatizat de idealul unirei naționale. *Noi încă să fim fanatizați de idealul unirei și întregirii sufletului național.* Să nu părăsim postul greu de veghe dela granița culturală între Orient și Occident. Noi suntem avangarda în acest punct de tranziție, la un post de veghe greu și periculos; deci cu orice jertfe trebuie să rezistăm. Părăsirea postului înseamnă lașitate, dezertare dela datorie.

Incredere, muncă reală și ideal fanatizat ne vor aduce victoria.»

Tășnad, la 6 Aprilie 1932.

Gh. B. Bălaj
inv.

La monumentul lui Mihai Viteazul, la Guruslău

Căldura sufocantă a primăverii este înăbușitoare.

Înainte ochilor ți-se reflectează o mulțime de grăunțe de praf, care-și joacă hora »hai-hui« la lumina caldă a soarelui. Doar, câte o musculiță de se mai pierde în cosmos, străbătând prin hora prafului urmărită de o păsărea pentru ași hrăni cu ea golișei, ce o așteaptă de atâta vreme cu ciocul deschis.

Peste câmpul acoperit de verdeață, paianjenii și-a făcut pânze albe, — amintindu-ți clipele de șiretenie a lor. Privirea-ți cucerește natura, admirându-i frumuseța și se pierde departe, departe în zarea lucidă a zilei primăvăratică, pentru

ați aduce în memorie o mulțime de figuri proeminente ce au idealizat trecutul românismului. Priveliștea e cât se poate de plăcută.

Natura-ți arată coloritul său majestos de care dispune și-ți surâde mulțumitoare. Armonia unui cârd de păsărele într'un mic mărcinaș de alături este pe întrecere. Din depărtare, — ceva se apropie — .. împraștiind fumul negru în văzduh și se pierde în van ca totul să-ți pară o enigmă. Este trenul. Prin trecerea s'a repede, vezi cârdul de păsărele și câteva rațe sălbatice ce se ridică de prin tufișuri — sburând speriate. — Totul e o splendoare . . !

Privesc jurul pentru a lua cantitatea de aer, ce-mi trebuie ca să pot urca dealul ce mi-se arată acum în plin, — admirând plaiul măiestrit ce-l colind. Cirezi de bivoli și vaci impresoară dealul, care trebuie să-l urc, pentru a putea aduce o închinăciune aceluia care a proșternut mărirea neamului său — lui Mihai Viteazul. Cântecul limpede al ciocârliei, te desfată tot timpul ce-ți trebuie până să ajungi în fața pietri ce amintește pe Viteazul din 1601. O piatră lucrată într'u câțva artistic, reprezintă pe acel erou. Figura Viteazului îți apare triumfătoare. Genunchiul se îndoiaie și capul și-se pleacă pentru a aduce o mulțumire Eroului care a idealizat pentru o clipă România în splendoare și a proșternut glorie neamului românesc, — cu fapte îndeplinite de făuritorul României Mari — de Ferdinand I ul.

Eminența faptelor care-ți amintesc trecutul nostru, sunt acum cât se poate de pioase, căci oastea Viteazului îți apare zâmbitoare și certă de isbândă. Pentru o clipă nu se aude zumzetul de tunuri ale taberilor ce, stau față în față căci ora este șapte și albastrul cerului este colindat de nori ce prevestesc o ploaie căldicică de August, odată cu sosirea nopții. Mihai își refrage armata și dă ordin să schimbe poziția de bătaie a tunurilor mai la vale, ca lovitura să fie sigură.

Norii azurului sunt în mișcare, iar unul și-a ciocnit spinarea de altul ca la lumina lor taberile să se observe pentru lupta ce urma să se dea mâine. Lucrări în ambele tabere pe întrecere. Poziția și felul locului din împrejurimi ce-l admir îți amintește de toată dispozarea ideilor ce le înșir mai sus apărându-ți fantoma lui Mihai măreață și împetriștată de glorii

prodigioase. Las pentru un moment ca, lumina zilei să-și arate splendorile peste toate aceste meleaguri.

Din tufișul de alături privighitoarea concertează, triluri splendide de artist măiestru, acompaniată fiind de sturzuri și mierle care-și cântă povestea veche de odinioară.

Când ești pierdut în sfera minunăției ce-ți stârnesc aceste frumuseți, memoria ta binecuvântă pe eminentul Erou, și atunci visul realizat al lui Mihai pentru o clipă te face a nu-l uita și piatra aceasta — simbolul splendoarei — să fie aurită cu roua dimineții de primăvară, și să o stropești cu sudori fierbinți din când în când, ce ți s'a prelinș pe frunte până să ajungi ai cunoaște misterul. Jos pe iarba verde în fața pietri, am stat vre'o jumătate de oră ca să-mi înviorez oboseala. Mă ridic și pentru ultima dată, privesc aceea piatră ce reprezintă și amintește pe Mihai căruia îi port recunoștință și a cărui fantoma îmi va surâde mulțumitoare în visul ce va urma la noapte. Ochiul impresară înc'odată jurul, pentru a urmări câinele ce gonește un iepure la vale și care se pierde într'un mărăciniș.

Acum ciocârlia și-a luat miazăza și doarme dusă departe, departe în «Țara de peste veac» a Dlui Nichifor Crainic, căci e faptul zilei și totul e o făcere. Cobori dealul cu capul plecat, visând eroii ce ne-au mândrit istoria. Doar vre'o șopârlă de-ți mai fură atenția prin sgomotul ce-l provoacă în tufa de alături. Peste câteva minute ai părăsit locul vizitat. Ajungi la calea ferată ce trece la o distanță oarecare de piatra ce-ți amintește pe erou, asupra căreia-și îndreaptă soarele câteva raze, drept ca adevăr de măreție pentru cel ce o reprezintă. Lași ca natura să-și manifeste disponibilitatea de colorituri de care dispune, pierzând-ui tot mai mult vârful până ce nu se mai vede.

Meditând asupra trecutului românismului, ajungi pe neștiute la o haltă, unde peste douăzeci minute sosește trenul, care cu vre'o cinci ore mai înainte s'a fost pierdut în van, ca totul să-ți pară o enigmă.

Savu Gheorghe.

Cum s'ar putea ameliora situația învățătorilor fără de posturi.

În ultimul timp somajul preocupă lumea. Toate țările din lume caută să rezolve această problemă, căci, de ea depinde liniștea internă.

Somajul intelectual la noi e o problemă la ordinea de zi. Căci poporul nostru setos de cultură, a pornit la școli, fără a se gândi că mâine nu vor mai avea loc în funcțiunile statului. Iar acest somaj este foarte greu de aplanat, dat fiind cu cine se are a face.

Între mulți funcționari fără servicii, dar cu o bună pregătire se află și învățătorii. O mulțime de tineri plini de zăl, dar fără oficii așteaptă de azi, pe mâine, să-i sosească aprobarea, care nu mai vine cu anii. Și cei mai mulți dintre aceștia, sunt săraci, căci de aceasta au alergat la școala normală.

Tot în aceste timpuri de grea cumpănă, posturile învățământului sunt ocupate de o mulțime de învățătoare, care în multe cazuri, nu numai că nu-s lipsite de mijloacele de existență, dar nu prea mult dau pe chemare, fie din cauza poziției ce o au bărbații, fie din cauza chemării familiare, căci la drept vorbind una trebuie neglijată în folosul celeilalte. Și așa fiind, învățătoarea măritată va neglija sau școala, sau familia. Și într'un caz și în altul, țara suferă. Nu vreau să spun cum și de ce, fiindcă în lumea de azi modernă, o știm cu toții ce să face.

În alte cazuri, unele întrebunțează această leafă, ce ar fi pâinea de toate zilele pentru alții, mai mult pentru a se împodobi. Și aici nu insist.

Un singur lucru vreau să-l spun. Cea mai practică națiune din lume, Germania, a înlăturat pe învățătoarea măritată, din oficiu.

Iar la conferința de pace, reprezentantul Franței, s'ar fi exprimat că sunt cu 20 milioane mai mulți germani, la ce i-ar fi răspuns al Americii, că nu sunt germani mai mulți, ci francezi mai puțini cu 20 milioane. De aici e ceva de dedus și pentru noi.

Afară de aceasta, sunt acuma o mulțime de ajutoare puse în locurile altora și funcționează, în urma unei retribuții benevole, iar cei chemați fac pe «domnii» Nu zic. Sunt cazuri unde este necesar, dar sunt și acolo, unde se face lux.*)

Ministerul instrucțiunii ar trebui să se preocupe de această problemă, mult mai avizată ca aceea a trecerii salariului în plata comunei, care luni de zile a preocupat mințile unor funcționari din el, fără de rezultat. În loc de micșorare de salariu și sistare de posturi, mai bine s'ar face o alegere amănunțită a celor chemați și s'ar da existența aceluia ce o merită.

N. D. Corăciu.

---

*) Măsura luată la începutul anului școlar pentru angajarea normaliştilor fără posturi ca ajutoari a avut la bază cele mai ideale intenții. Dar s'a abuzat ca în multe lucruri de-ale noastre. Sunt bucuros că aceasta constatare — durere reală — se face chiar din sânul corpului didactic. Noi o știam de mult. D. M.

Cooperarea în școală

Invățământul având rolul de a satisface trebuințele poporului prin cooperarea școlară își împlinește aceasta îndatorire. Invățătorul prin aceasta instituție de ajutorare, luând contact cu realitatea satelor, el cimentează edificiul țării.

În Anglia găsim cooperative școlare pe lângă Universitatea din Oxford și Dublin, în Berlin, la Calcuta, Harvard din America, precum și cea de mare valoare din Varșovia. Chiar

și în București se află o cooperativă a studenților, care își are un restaurant propriu. În Mexico există o cooperativă a școalelor industriale și tehnice, cu o expoziție din 1926, cu un număr de 80.000 articole, lucrute de elevi și puse spre vânzare. Și în Budapesta aflăm o cooperativă școlară, care are la bază lucru manual. În Cehoslovacia Crucea Roșie a tinereții are cooperative școlare cuprinzând: jucării artistice, brodării, tricotate, grădinaritul etc. deasemenea și Polonia are cooperative școlară, cari se ocupă cu aprovizionarea elevilor cu cărți și rechizite școlare. Recordul în instituțiunile acestea îl are Franța, având pe lângă școli primare mai mult ca 10.000 cooperative școlare. Pentru îndrumarea cooperativelor școlare au și un oficiu central. În țara noastră sunt aproape 200 cooperative școlare. În Ardeal avem cooperative școlare la școalele normale din Sibiu, școala comercială din Săliște, școala de arte și meserii Oradea, școlile de contabilitate din Ludoș și Lugoj.

Cunoștințele ce le au cooperativele școlare formează întreaga personalitate a elevului, din punct de vedere fizic, intelectual și moral. În cooperativele acestea se aplică pe deplin principiul lui Pestalozzi: «Lăsați copilul, ca singur să vadă, să asculte, să găsească, să cadă să se scoale și să se înșele». Cooperativele școlare sunt de mare însemnătate căci ele au în vedere formarea caracterului garanției de mâine, nu prin carte, ci prin acțiune, prin lucrare.

Conduși de acest ideal am pus baze și noi cooperativele școlare din localitate, pe lângă Liceu, Normală de conducătoare și Școala primară.

Le-am înființat cu începerea de 1 Septembrie 1931. La 31 Decembrie 1931 cu un bilanș de 27.849 lei.

Cooperativele acestea se află sub conducerea profesorului Alexandru Băeșanu, având fieștecăre organizație proprie cu vicepreședinți, membrii în consiliul și cenzori, conform statutelor Oficiului Național al Cooperăției Române cari le-au adoptat. Conducerea efectivă o au elevii.

Cooperativele școlare sunt înfăptuiri, cari privesc lipsele elevilor distracției educative, ajutor reciproc și iubirea de neam și țară. Afară de acestea oferă elevilor împărțirea de bonificări (risturne), fiecăruia în raport cu cumpărările făcute.

Cooperativele acestea dând copiilor noștri o educație integrală trebuie înființate în cercuri cât mai largi.

În județul Sălaj se mai află unica cooperativă școlară înființată și condusă de către inimosul și harnicul învățător Apostol Gheorghe în comuna Ceheiu.*)

Șimleul-Silvaniei, la 6 Aprilie 1932.

«Federala Sălajul»

A. Băeșanu.

*) Din fericire mai avem și la alte școli din județ cooperative și la multe școli pe cale de înființare. — Red.

Ca să plutești Eternități.

Zadarnic vreau ca să te uit Și să te-alung din minte, Căci tu mereu îmi stai în gând Frumoasa mea cuminte.	Și ciprii am s'adun, mănunchiu, Cu sfielnice glicine; Iar sufletu-mi l-oi pune străji Cărărilor senine...
Și înzadar mă tot trudesc Din suflet să te scot, Și uitare'n gândul meu să cern; Ași vrea, dar nu... nu pot!	Iar dac'ași fi un Dumnezeu Cu ne'ngrădită vrere, Te-ași copleși, cu-același dor, Din tainica-mi putere...
Că'n Eul meu te-am mereu Minune răpitoare, Ce-așterni rețea de odihniri Pe minți rătăcitoare...	Din Cer am să-ți încheg palat Aprins de-atâtea stele, Visările am să le prind Să te învoscămâți cu ele.
Ași vrea să vii, cât mai curând, Cu lumoa ta de vise; Ca să'nfloroști în drumul meu Superbe paradise.	Luceafărul am să ți-l dau, Comoară minuțată Ca să ți-l pui, împodobiri, Pe fruntea 'ngândurată.
Revino!... să-ți clădesc un rai: Cărări de micșunele, Și-un lac imens, tăcut, profund Ca dorurile mele.	Iar soarele am să-l cobor Sub caldele-ți picioare, Ca să plutești Eternități Pe razele de soare...

Te-aș înfrăți cu-al Meu Mister
Și ampla-mi Nemurire,
Să stăpânești fugarul Timp
Din grea Nemărginire!

Spătarul Viscol

Școală confesională? *)

Un domn preot ne-a onorat cu »un răspuns« interesant din anumite puncte de vedere, încercând a ne combate și a dovedi, că »salvarea moralei creștine s'ar afla numai în trecerea școlii la confesiune«, ca în trecut. N'avem gând de polemică, dar considerăm binevenită o discuție serioasă între preot și învățător, când e vorba să se fixeze opinii și directive tinzând spre îndemnuri la muncă unită, spre binele neamului și al țării. Din păcate însă, nu pare să fie acesta cazul cu preotul nostru, care ne răspunde atât de ciudat în No. 3. al revistei noastre. Căci, dacă Dsa a înțeles ospitalitatea cu adevărat marinimoasă a »Școlii Noastre«, care i-a publicat »răspunsul« fără comentarii, apoi la nici un caz n'ar putea afirma acelaș lucru și despre articolul »Predarea religiei« din No. 2 al revistei, la care vrea să răspundă. Mai mult, d-nul preot se contrazice pe sine însuși în propriu-i articol, dispensându-ne pe noi de a mai dovedi adevărul afirmațiilor noastre, sau de a-l combate în ceea ce susține în două chipuri, ca de pe al doilea munte al Tavorului.

Citez ce scrie la pagina 98, aliniatul ultim: . . . „*se face religie și azi, MAI MULTĂ și MAI BUNĂ ca în trecut, iar rezultatele mai bune*“. . . Foarte frumos, suntem de aceeaș părere. Dacă însă catihetii sunt așa de bine pregătiți și atât de preocupați de noile curente pedagogice cum afirmă Dsa, atunci nici nu se mai poate vorbi despre vreun neajuns al învățământului religios. Școlarii vor deveni, fără îndoială, niște creștini adevărați, niște dreptcredincioși fără prihană. Ce folos însă, dacă toiagul apărător de lighioane al lui Moise se preface într'o reptilă implicată în păcatul cel dintâi al nesățiosului Adam! . . . Căci iată mai în jos, la pag. 99, aliniatul întâi, dl preot își schimbă părerea: „*Nu un preot, nu mulți, ci, privind viitorul, fiecare creștin ar trebui să dorească. . . revenirea la școala confesională*“. Apoi mai jos: „*școala confesională ar fi*

*) Publicăm acest contrarăspuns în dorința ca în viitor să nu se mai facă polemică în coloanele revistei noastre. Noi dorim o sinceră și strânsă colaborare cu preoții satelor, având acelaș câmp de muncă comună. Bineînțeles dacă și Sfințiiile Lor vor răspunde cu aceleași sentimente. Red.

scăparea moralei creștine“. La ce mai e nevoie de școală confesională, dacă la staț »se face religie *mai multă și mai bună*« ca la confesiune, asta nici dsa nu ne-ar putea-o spune și nici înțeleptul Solomn. Căci, sau e rea școala statuii, unde se face religie și »mai multă și mai aună« și ne trebuie școală confesională, unde se făcea contrarul, sau e bună școala așa cum e azi și deci, e de prisos să revie la confesiune. Asta însă, cu tot răspunsul său, nu o lămurește dl preot al nostru.

N'aș vrea să zic că »a răspuns« pățimaș, nici că sub zâmbetul său binevoitor se ghicește ceva á la Tartuffe, când ne acuză blajin că »turnăm venin« și nici că preoții ar dori mai mult școala confesională gândindu-se cu jind la timpurile când sfințiiile lor erau *totum-factum* în sat, iar bietul dascăl un angajat al popii și al curatorului, care trebuia să plătească »aldămașuri« să primească inspecțiile protopopului (halal de școală!) și să cânte la înmormântări, nu glumă. . .

Ceeace îl rugăm pe dl preot cu răspunsul, e să-și recitească și să-și însușiască pasajul penultim din articolul său propriu care sună așa: „*când se afirmă lucruri atât de grele, acei ce scriu să-și ia puțină osteneală, să studieze mai temeinic chestiunea*“ și numai apoi să scrie articole prin gazete.

Trecerea dela stat la confesiune, ar însemna distrugerea școlaei, un regres. Dar aceasta nu se va face niciodată.

Dacă dl părinte, care e fiu de învățător, are soție învățătoare, e ginere de învățător și el însuși a fost învățător (asta o știm noi deși nu o spune) și dacă dsa a părăsit dascălia nutrind speranța că școala va trece la confesiune, apoi oferim sfinției sale o veneribilă decepție: *niciodată*. . . Pentru simplul motiv că n'are nici un rost, odată ce la stat se face religie cum spune sfinția sa și carte laică, altfel de cum se vede din felul *consequent* al compunerii articolului cu răspunsul său. . . confesional.

În ceeace privește afirmațiunea noastră că materialul religiei trebuește neapărat revizuit și selecționat, dl preot citează zadarnic nume de canonici: însuși Sf. Sinod, toți episcopii și dl Ministru al Instrucțiunii, al Cultelor și al Artelor, au găsit necesar acest lucru și până nu vor vedea aceste rânduri tiparul, lucrul va fi pus la punct de cei mai mari. *) S'ar impune o polemică cu aceștia, domnule părinte! — Nu?

Gigolo.

*) Prin Legea pentru modificarea Art. 61 din legea învățământului primar din 1924 (Promulgată în „Mon. Of.“ No. 96. din 12 Aprilie 1932) Red.

Asociația învățătoarelor pentru școli de copii mici din jud. Sălaj.

În ziua de 31 Maiu a. c. în Șimleul-Silvaniei s'a ținut prima întrunire de constituire a învățătoarelor de școli de copii mici, în asociație aparte de a învă. dela școalele primare.

La această întrunire, la care au participat aproape toate învățătoarele de școli de copii mici din județ, au mai participat: dl Dumitru Mărgineanu revizor școlar și corpul profesoral al școlii normale de conducătoare «Domnița Ileana» din Șimleu, în frunte cu Dna Elena Dr. Aciu, ca substitută de director.

Dl Revizor școlar D. Mărgineanu, în cuvântul d-sale de deschidere a expus motivele cari l-au determinat să ia această inițiativă, reliefând totodată cu multă competență însemnătatea școlii de copii mici. A spus dsa «Bazele educației naționale încep chiar în școalele de copii mici, unde ne sunt încredințate cele mai scumpe perle ale familiei.»

Constituindu-se comitetul, s'au ales după cum urmează: președintă: dșoara Eugenia Ungur învă. Șimleu, vicepreșed.: dna V. Oșian învă. Carei, secretară: dș. Felicia Oltean, Membre: dna E. Cadar învă. Crasna, Emilia Circa, I. Șimonca învă. Carei, dna Em. Trufaș Zălau și dș. Eugenia Furdui în Tiream.

Dna Cornelia Petrișin profesoară, a ținut o conferință vorbind despre importanța școalelor de copii mici, despre modul cum ar trebui organizate în vederea unei adevărate asocieri, pentru asigurarea unui viitor strălucit al ei, iar dșoara Eugenia Ungur a ținut o lecție practică din Educ. Fizică: Exercițiu-poveste, bucurându-se ambele de un deplin succes și frumoase aprecieri.

Dna Elena Dr. Aciu, ca încheiere, prin cuvinte simțite a făcut aprecierea conducerii înimoase a dlui revizor școlar D. Mărgineanu care știe încuraja cu juste aprecieri și cu suflet înțelegător jertfele imense ce i se cer dascălului român în zilele de azi, de luptă și sacrificiu.

Salută cu căldură ideia asocierii ce o pune la cale și lasă să pornească chiar din orașul nostru, de unde pleacă viitoarele conducătoare, făuritoare de elemente morale pricepute, muncitoare.

Spune, că promovarea progresului acestei școli este mai asigurată prin întruniri, unde se schimbă idei, se pot apăra interesele, și chiar mângăierea este mai efectivă, când reciproc se împărtășește.

Va fi un merit bine apreciat al acelor care poartă în suflet înflorirea acestei școli. Se vede că dl Mărgineanu își cunoaște datoria chemării sale, o cuprinde în judecata sa și în căldura inimei sale.

Felicită pe președinta unanim aleasă, pe dș. Eugenia Ungur, a cărei pricepere și dragoste în exercitarea misiunii poate servi ca model.

Cuvintele dnei Elena, provenind din nobile facultăți sufletești și purificate de-o ageră memorie, au produs o mai mare îmbărbătare a inimosului revizor al Sălajului și însuflețitelor conducătoare, culegând în schimb admirațiune din partea auditoarelor.

„Gazeta-de Duminecă“

Correspondent.

Din activitatea subrevizorală „universitară“-cetire.*)

Acum, când cu sărăcioasele noastre salarii se plătesc cu poanele pentru străinătate și lefurie pentru marii zilei, colegii noștri umblă cu haine jerpelite, pe jumătate desculți, flămânzi ei și familiile lor, alții în disperare sinucigându-se, „tehneicienii“ în nebunia lor, ne-au hrănit cu cultură înființând biblioteci costisitoare cu personal „ales“; ne-au trimis niște pioneri culturali — ziși și organe de control, examinați la universitate.

Reproducem în întregime articolul apărut în „VOINTA ȘCOALEI“ foaia învățătorilor din Bucovina, făcând o plăcere cetitorilor noștri de-a cunoaște darurile „ritmului nou“ aduse învățământului primar prin revoluționarea aparatului de control și administrație provocate de fostul regim, am putea spune: de . . . cea mai tristă memorie pentru dascălime. — Red.

Cred, că face, să ne luăm osteneală și să analizăm faptele „mărețe“ ale acestor „misionari“ neîntrecuți până acuma.

Di fost Ministru al Instrucțiunii publice constatând faptul că bărbații din întreaga Românie — de bine ce li merge — sunt pe cale de a se stinge și mai ales în rândurile colegilor înfometate din Bucovina a trimis o autoritate subrevizorială feminină pentru ca să arate Europei, că aceasta inovație e o invenție fericită și personală a d-lui N. Iorga. Toți colegii bărbați, tineri și bătrâni se bucură de atâta gingăsie subrevizorială mai ales de faptul, că sunt condamnați de o femeie, ce-și dă aerele unui englez obraznic într'o colonie de negri și că din fericire dânsa mai stă sub „înaltul scut autoritar“ al unui domn director de prefectură care îi dă tot concursul pentru bunul mers al tuturor școlilor din acest județ.

Un revizor — prepozitul acestei gingașe subrevizore — nefiind femeie a știut să se impună prin propria-i autoritate. Într'o școală de copii mici dânsul a avut curajul să rupă în fața copișilor intimidati — toate lucrările efectuate de ei cu atâta trudă. Toți copiii au plâns cu hohote, încât părinții alarmați de aceste „curente noi“ pe terenul pedagogiei moderne, abia i-au putut liniști. Nu crede Inspectoratul școlar local, că ar fi bine de organizat niște conferințe, pe la cercuri culturale spre îndrumarea colegilor, cari n'au avut fericirea să cunoască aceste „creațiuni universitare“.

Un alt subrevizor mai original a declarat unei delegații că-i iubește, ca pe soția și pe copiii săi, iară a doua zi cu ocazia unei inspecții a rupt în fața unei colege și a întregii clase rigla cu care copiii se serveau la hartă zicând: „Copii, să știți, că d-na n'are voie să vă bată, eu această riglă. Acest subrevizor a introdus cereri timbrate pentru cazuri de forță majoră, d. e. citațiuni la judecătorie ca martor, cazuri de boală, adunarea lemnurilor pentru școală, cazuri de moarte în familie, iarna lipsa de haine calde pentru deplasări la cercuri culturale, tocmai acum când colegii n'au nici măcar pe ce să-și cumperă o pâine de 6 lei sfătuindu-i să se împrumute la țărani cu opinci, sunane și căciuli numai să participe la cercuri culturale. D-sa se crede că e cel mai superior în pedagogie dintre toți învățătorii din Municipiu și județ, crezând că noi nu știm, d-sa a fost unul din cei mai slabi la concursul pentru subrevizori și a rămas slab și azi la pedagogie și la didactică, de care ne vom ocupa cu altă oca-

zie. Tare este d sa la goana după franci. Așa primește d-sa 2000 lei dela comitetul școlar județean pentru care n'a făcut și nici nu e în stare să facă nimică. Tot așa s'a propus — notați bine — ca organ de control la 2 examene particulare, la 1 examen pentru d-na soție și mai ia dela toate examenele și un proc. numai ca să promoveze cu „elan“ românismul și „să ridice moralul“, luând învățătorilor — ajunși la nevoie — ultima posibilitate de câștig.

Mai există și un subrevizor, care i-a întrecut pe toți ceilalți în ale „doctrinei universitare“. Uncle exemple vor ajunge să vă putem servi cu „activitatea-i rodnică“ pe toată linia. Combustibilul directorilor de școli conf. legii și regulamentului îl taie și din această sumă de 25.000 lei își întreține, o trăsură pentru inspecții. D-sa primește pe colegi în cancelaria subrevizoratului cu căciula 'n cap, tot așa intră și în clasă și defilează la 10 Mai în fața autorităților școlare, a copiilor de școală și a publicului.

El intră în adunarea generală a Asoc. corp. did., fără să ceară cuvântul, fără să fie invitat îl trage la răspundere pe președintele adunării de ce el „șeful“ lor n'a fost invitat la această întrunire. Că n'a fost dat afară, se atribue numei indulgenții acestei învățătorimi, dar răspunsul adunării a fost de așa manieră că acest subrevizor a ajuns imposibil în acest județ. Pe de altă parte d-sa a înțeles să numească pe fruntașii învățătorimii din acel județ niște bandiți. Această chestiune ajunsă la judecătorie l-a costat 3 zile arest . . .

Aceste exemplare din muzeul d-lui N. Iorga sunt de fapt învățători superiori.

Inspectoratul școlar s'a sezizat de această societate anonimă pe acțiuni și cum înțelege să-i scoată din această demnitate surprinzătoare?

„Voința Școlai“

Un învățător inferior.

Recenzii.

Revizorul... de N. Gogol

Nicolae Gogol (1809—1852), autorul vestitului roman din viața căzăcească: *Taras Bulba*, a rămas celebru prin nemuritoarea comedie: „*Revizorul*“, care este tradusă în toate limbile civilizate. E o comedie de moravuri în cinci acte, scrisă cu foarte mult talent, arătând moravurile din administrația rusă. Dau pe scurt rezumatul piesei.

Primarul unei capitale de județ, din fosta monarhie țaristă primește o scrisoare dela un prieten, prin care-l anunță, c'o să vină în orașul său, un revizor în inspecție. Alarmat de știrea aceasta convoacă la el pe toate notabilitățile orașului, la o consfătuire. Că funcționarii, toți erau necinstiți și necorecți, făceau abuzuri, luau mită, cât despre slujbă, nu mai vorbim, în specie. Primarul se temea de negustori cărora le făcuse mizerie pe linie. În timpul când se sfătuiau ce măsuri să iee ca să iasă cu fața curată, le aduc știrea doi proprietari Bobcinski și Dobcinski (tipi de pierde vară) că Revizorul se află în oraș și c'a tras la un han. Se hotărăsc să meargă cu toții să vadă dacă e mulțumit cum esto servit.

Au luat drept revizor pe un fost copist la un Minister din Petesburg, anume Chlestakof, care în drum spre satul său natal pierde toți banii la cărți — fără o lețcae o nevoit să-și întrerupă călătoria, până la sosirea banilor de drum do-acasă, se oprește în orașul cu pricina. Hangiul la care trase îi dădu câteva zile de mâncare, pe credit, văzând că nu-i mai plătește, refuză să-l mai servească.

Când era mai chinuit de foame, sosește Primarul cu ceilalți. Intrevederea e foarte hazlie; Chlestakof crezând că e tras la răspundere pentru purtarea lui, iar Primarul căutând cum să facă să se afle bine cu Revizorul.

În sfârșit luat drept Revizor, el își ia rolul acesta, trăind boerește. E invitat în casa Primarului, la a căru-i fată îi face curte. Incep să-i sosească o mulțime de plângeri din partea negusturilor, și-a altor locuitori, însoțite bino'nțeles de daruri grase. Sub titlul de împrumut cere câteva sute de ruble dela Primar, și pe rând dela toți ceilalți capi de autorități din oraș. Ajunse pân'acolo ca să se logodească cu fata Primarului. Șiretul său servitor prevăzând catastrofa îl silește pe Chlestakof să-și ia tăl-pășita.

Pe când se aflau la Primar toți notabilii orașului ca să-felicite de norocul ce-a dat peste el, sosește Dirigintele poștei

care puse mâna pe e scrisoare a lui Chlestakof adresată unui prieten al său din Petersburg, în care se afla crudul adovăr plus o descriere ironică a tuturor. Pe când voiau să se răsbunc pe cei doi proprietari, cari le-au adus buclucul pe cap, vine un jandarm c'un ordin Primarului ca să se prezinte la hotel unde a sosit un înalt funcționar dela Petersburg... Tablou!...

În fața noastră ni se reoglundesc moravurile administrației ruse. Primarul face abuzuri de putere, ia mită și-i încorect în slujbă. Luca Lukici, directorul școalelor, nu se ocupă de instrucția elevilor și școala e neingrijită. Judecătorul Teodorovici, se ține de vânatoare, cât despre procese, spune singur că; „Nici Solomon n'ar ști să deosebească ce e rău de ce nu e“. Dirigințele poștei calcă inviolabilitatea scrisorilor, cât despre ceilalți nici unul nu e să nu fie cu musca pe căciulă, niciunul n'a rămas să nu-și lingă degetele.

Această comedie s'a jucat prima dată pe scena teatrelor noastre, înainte de război, când pentru noi avea o înfățișare exotică, felițându-ne, că la noi în țară nu se află așa ceva. E tradusă de Alexandrescu Dorna; având următorul motto: nu învinați-ți oglinda, dacă fața e diformă. Pe atunci abuzul și incorectitudinea nu existau; și dacă era câte un caz izolat, se făcea scandal enorm în jurul lui. Cu totul altfel stăm astăzi, acum ar trebui publicați în ziare aceia cari au mai rămas cinstiți. Sentimentul moral a dispărut din administrația noastră, în special într'o anumită parte din țară, pe care n'o amintesc, ca la urmă să fiu acuzat că fac regionalism. Comedia lui Gogol, a ajuns să fie de actualitate. Cea mai bună dovadă, e, că nu este an, în care ea să nu facă parte din repertoriul Teatrelor noastre Naționale. În anul acesta rolul lui Anton Antonovici Primarul, la Teatrul Național din București l'a jucat dl I. Sârbu.

Sunt două păreri generale, pentru a explica cauza acestor stări. Una, că funcționarul de după război e plătit c'o leafă mizerabilă, din care nu poate trăi fiind nevoit să „fure“ ca să poată trăi. Căci nu poți cere corectitudine dela un salariat, atâta timp cât nu e asigurat nici minimum de existență. A doua părere ar fi: Că deși funcționarul e plătit mai prost ca înainte de război, s'ar putea ajunge cu el făcând economii, dar el nu caută hrană ci alimente suculente, lux și desfătări. Care părere o fi adevărată n'o știu, destul e că să căutăm să dispară din țara noastră aceste obiceiuri balcanice, cari ne fac de rușine în fața străinilor, și dușmanul are încă o șansă mai bună ca să fie ascultat, de cci cu revizuirea tratatelor.

Să nu uităm că trăim într'o epocă de tranziție, și nu peste mult timp vom veni iar la vechea albă cu obiceiurile patriarhale de cinste și dreptate, stârpind protecția și nepotismul.

CRONICA

— **O lămurire.** Numărul de față al revistei noastre apare cu oarecare întârziere din cauza că, am așteptat până în ultimul moment aprobarea transferărilor pentru a putea da loc și *posturilor vacante ce urmează* a fi scoase la concurs pentru numirile din anul acesta și instrucțiunile necesare pentru înaintarea cererilor. Cum însă aceste întârziere prea mult, nu mai putem aștepta cu apariția revistei.

Ca o orientare pentru cei interesați subliniem că, numirile de învăț. cu titlu provizoriu se fac numai după satisfacerea stagiului militar la băceți și împlinirea vârstei de 20 ani la fete.

Instrucțiunile cu privire la înaintare cererilor se vor da deodată cu publicarea posturilor în „Monitorul Oficial” și în „Buletinul Oficial al Ministerului” precum și în cotidiene.

— **Cursurile de vară pentru organele de control școlar și învățători.** Ministerul Instrucțiunii a hotărât să înființeze, pentru prima oară în țara noastră, cursuri de vară

destinate unei mai bune pregătiri a organelor de control în învățământul primar: inspectori, revizori și subrevizori școlari.

Aceste cursuri se vor ține în cursul lunii Iulie la școala normală din Predeal, cei chemați putând să profite de obișnuita vilegiatură care se face în această stațiune climaterică. Cursurile vor consta din conferințe, propuneri și discuții asupra celor mai bune metode pedagogice și de control școlar.

Ministerul va desemna pe conferențieri și va întocmi programul cursurilor.

Nu știm dacă organele de control în această criză generală și cu salariile neplătite pe mai multe luni vor putea participa la cursuri, mai vârtos că se organizează pe contul propriu. Credem că ar fi cazul să se suspende ca și cele pentru învățători, așteptând timpuri mai bune.

— **Noul consiliu permanent al instrucțiunii.** M. S. Regele a semnat decretul prin care d-nii: G. Țițeica, profesor universitar, Gr. Forțu și Gr. Vulcănescu, profesori se-

cundari, D. V. Toni și T. Iacobescu institutori, sunt confirmați membri în consiliul permanent de pe lângă ministerul instrucțiunii pe o perioadă de 3 ani.

Consiliul s'a întrunit în prima ședință Joi 26 Mai la orele 5 d. a.

— Plata impozitului global.

Ministerul de finanțe a trimis tuturor departamentelor o circulară prin care le cere să execute dispozițiunile anterioare privitoare la plata impozitului global de către funcționarii publici.

Circulara prevede că trebuie să fie atașate la state chitanțele de plata globalului pe primele 6 luni ale anului în curs, urmând ca funcționarii cari n'au plătit globalul să fie scoși din statul de plată, până la achitarea globalului.

Atragem atențiunea învățătorilor să se conformeze, să nu facă dificultăți la plățile viitoare.

— Înaintarea învățătorilor

Se știe că prin modificările aduse legii învățământului primar sub trecuta guvernare, înaintarea învățătorilor, dela un grad la altul, urma să se facă prin acordarea „meritului cultural“. Intre timp am avut schimbarea de guvern fără ca regulamentul de apli-

care al legii să fi fost întocmit și publicat.

Cererile de înaintare au fost concentrate la minister, spre soluționare.

Nu s'a hotărât, însă dacă ele vor fi rezolvate conform prevederilor legii Iorga, sau se va reveni la stipulațiunile vechei legi.

În orice caz, învățătorii cari au dreptul la înaintare vor obține gradul cuvenit pe data de 1 Ianuarie 1933.

— O serbare câmpenească.

În ziua de 24 Mai 1932, la marginele hotarelor jud. Sălaj și Satu-Mare, punctul pădurea comunei Gărdani, din inițiativa președinților Cercurilor culturale „Petru Dulfu“ cu sediul Tămaia jud. Satu-Mare și cercul cultural „Petru Dulfu“ cu sediul Ulmeni jud. Sălaj, a avut loc o frumoasă serbare câmpenească, la care au participat învățători și școlari din 21 de comune. În mijlocul celor opt sute de școlari s'a desfășurat programul acestei serbări cu conferințe despre rostul pădurilor și pașerilor. Astfel de serbări constituie un minunat mijloc de apropiere sufletească și consolidarea sentimentului colegial între învățători și de educație cetățenească a elevilor, cunoscându-se reciproc.

DI PUSTAI, inv. dir. în Tă-

maia (jud. Satu-Mare) președintele cerc. cult. „Petru Dulfu” ne trimite o scrisoare deschisă către învățătorii Sălăgeni, din care reținem cele ce urmează:

Domnilor și frați colegi,

Ziua de 24 Mai 1932, va rămânea neștearsă și cu plăcute amintiri în inima fiecăruia dintre participanți.

Noi nu o putem uita! Cu acest prilej de întâlnire, frați colegi, a-ți dat dovadă, că învățătorii din Sălaj își fac datoria în aceste timpuri critice și la orice chemare stau cu toții strânși—uniți în jurul conducătorilor lor, stau piatră de granit, muncind pentru școală și poporul românesc.

Ținuta și prietenia D-Voastră a fost admirată de noi. Ziua de 24 Mai nu vor uita copiii școlari din 21 comune, cari au simțit frumusețea excursiunei, ce o au făcut.

Țin în numele învățătorilor „Sătmăreni”, cari au fost prezenți și pe această cale, a Vă aduce cele mai vii mulțumiri și o caldă strângere de mână, mai ales prietenului meu coleg Gavriș, ca președinte al Cercului cultural „Petre Dulfu” din jud. Sălaj, care a știut să Vă strângă în jurul său la aceasă întâlnire de înche-gare sufletească între noi das-

călii din aceste două unghiuri ale jud. Satu-Mare și Sălaj.

Iar oaspeților, cari au avut plăcuta fericire de-a vedea ce pot face învățătorii, când sunt solidari, am aceleași cuvinte de mulțumire.

Să de-a D-zeu, ca acest început să se poată continua an de an, să fie un imbold de muncă și solidaritate.

Să trăiți, dragi colegi Sălăgeni la mulți ani! Și vă zic: La revedere!

— **Ședințele cercurilor culturale.** S'au ținut în cadre serbătoarea ședințelor culturale în comunele: Hereclean, Ciumărna și Gârdani, participând lume imensă la desfășurarea programelor artistice cari au stors aprecieri juste de activitatea învățătorilor.

— **Situația învățământului primar.** Pentru a avea o iconă clară de actuala situație a învățământului primar, reținem din raportul dlui P. Ghițescu, dir. general următoarele:

Învățământul primar în stadiul în care se găsește, nu satisface încă complet nevoile populațiunii școlare.

După recensământul copiilor cu vârstă de școală primară avem:

632.000 copii cu vârstă de-

la 5—7 ani — grădini de copii.

2.000.000 cu vârstă dela 7—16 ani — școală primară. Total 2.632.000.

Avem :

2.000 conducătoare de grădini de copii.

38.000 învățători și învățătoare. Total 40.000.

Raportat numărul învățătorilor la numărul copiilor și socotit în mijlocie 40 copii de învățător, *ne mai trebuie* :

Pentru 500.000 copii rămași pe dinafară 12.000 învă.

Pentru 500.000 copii la gr. de copii circa 4.000 învă., fiindcă grădini de copii nu se înființează decât în regiunile cu populație eteroglotă.

Afirmațiunea care se face că sunt prea mulți învățători fără copii la școală, se face în necunoștință de cauză, iar nefrecvența copiilor la școală se datorește stărilor anormale politice, economice, financiare și morale prin care am trecut (o propogandă demagogică a unor oameni iresponsabili față de școală, sărăcia, depresiunea morală etc.) care nu scuză rămânerea în ignoranță a copiilor țării.

Învățământul primar, are nevoie de complectări, iar nu de reduceri.

O atențiune deosebită s'a dat învățământului primar, dela război până în anul 1928,

prin creațiuni de posturi de învățători și construiți de localuri de școală, cu toate sarcinile și nevoile multiple pe care statul le-a avut în perioada de după război; în mod deosebit s'a creat și complectat nevoile învățământului românesc în teritoriile alipite.

— **Lege pentru modificarea Art. 61 din legea învățământului primar din 26 Iulie 1924. Articolul unic.** — Articolul 61 din legea învățământului primar din 26 Iulie 1924 se modifică precum urmează :

Învățământul religios-moral este obligatoriu.

Materia de studiu și programa acestui învățământ vor fi stabilite de Sf. Sinod pentru Biserica Ortodoxă Română, iar pentru celelalte confesiuni de autoritățile superioare religioase respective, în ambele cazuri, în înțelegere cu Ministerul Instrucțiunii.

El se predă în localul școlii, în două ore pe săptămână, în fiecare clasă sau divizie și în mod gratuit de preotul parohiei Acolo unde nu este preot sau preotul este infirm, se va preda de învățător sau de persoana indicată de autoritatea superioară religioasă, cu aprobarea Ministerului Ins-

trucriunii, al Cultelor și Artelor.

Dacă elevii unei școale aparțin mai multor confesiuni, eclesiasticii cultelor respective îngrijesc, în mod gratuit, de instrucția și educația religioasă a elevilor, rezervându-li-se ore speciale în orarul școalei, astfel ca învățământul obișnuit să nu fie turburat în mersul său, nici școlarii să nu fie împiedecați de a veni exact la orele hotărâte pentru predarea celorlalte lecțiuni.

Controlul învățământului religios se face, pe lângă organele de control ale Ministerului Instrucțiunii, de autoritatea bisericească respectivă.

Predarea învățământului religios și moral în mod gratuit

de către eclesiastici constituie o parte esențială a misiunii lor pastorale; neîndeplinirea sau neglijarea acestei datorii atrage după sine sancțiuni.

Ministerul va aduce la cunoștință autorităților superioare bisericești abaterile dela aceste îndatoriri, pentru a lua măsuri disciplinare în contra preoților vinovați, în conformitate cu regulamentul pentru procedura instanțelor bisericești. (*Promulgată în „Monitorul Oficial”, No. 93, din 12 Aprilie 1932.*)

— **Logodnă.** D-ra Aurelia Gogu, inv. Treznica și Lazăr Cosma inv. Gârceiu, harnicul nostru colaborator și-au serbat logodna în ziua de 29 Iunie 1932. Felicitări.

Publicațiune de Concurs

În Căminul ucenicilor industriali și comerciali din Zălau (Str. Ștefan cel mare No 76) sunt mai multe locuri vacante pe ziua de 1 Septemvrie 1932.

Pentru ocuparea acelor locuri se publică concurs. Cercerile, în cari se va indica și ramura meseriei ce vrea să o îmbrățișeze, se vor adresa Direcțiunii Căminului până la 25 Iulie a. c. anexându-se următoarele acte:

1. Act de naștere; 2. Act de studii; Certificat comunal de situația materială a părinților.

Elevii primesc în Cămin întreținere întreagă, îngrijire și educație sistematică, pe lângă o sumă minimă (300 lei lunar) ce se poate achita și în alimente (grâu, porumb, cartofi etc.) Educația și instrucția profesională o primesc la patronii din oraș.

Cererile se înaintează pe calea Direcțiunii școlare locale care își va da avizul.

Domnii directori sunt rugați a recomanda elemente bune și cu aptitudini potrivite pentru meserii, stând în ajutorul celorla ce solicită primirea în Cămin.

Buletinul Revizoratului școlar al jud. Sălaj

(Circularele se vor înregistra imediat, comunica tuturor membrilor corpului didactic și executa întocmai).

No. 1627—1932.

Tablouri manuale pentru aritmetică

Ministerul Instrucțiunii cu No. 85114—1932 ne comunică:

„Fiind cât mai multă nevoie de material didactic în școlile primare, Ministerul recomandă, fără nici o obligație, colecțiunea de tablouri manuale (în mărime de 65/50 cm.); editate după Aritmetica în imagini a D-lui M. Biciulescu, aprobată de Minister încă din 1921, cari utilizate în școlile noastre primare și grădinile de copii, vor da propunătorilor prilejul, prin scenele interesante și sugestive ce conțin, să facă învățământ colectiv la tablă, atât la predarea primelor conștiințe aritmetice, cât și la deprinderea limbii și formarea vocabularului începătorilor.

Această colecțiune alcătuită din 34 tablouri, în culori, cu text românesc, se vinde cu una mie lei (1000), de către autor, Dl Marin Biciulescu, Str. N. Bălcescu No. 2 București III.

Școalele cari pot să-și procure aceste tablouri, să facă comanda prin Revizoratul școlar.

No. 1603—1932.

Înaintarea cererilor pentru gradații

Cu ordinul nostru circular No. 2121—1931 publicat în Buletinul Revizoratului școlar No. 4—1931 s'a pus în vedere tuturor învățătorilor că pentru acordarea gradațiilor să înainteze cerere până la 1 Iunie a fiecărui an.

Având în vedere că până la 4 Iulie a. c. n'au înaintat cerere pentru acordarea gradației scadentă la 1 Ian. 1933 decât 4 învățători, punem în vedere tuturor celor interesați, că cei ce nu-și vor înainta cererile până la 15 Iulie c. își vor pierde dreptul gradației pe anul 1933.

No. 1412—1932.

Drepturile de învățători definitivi

Avem onoare a vă face cunoscut că prin decizia No. 69870—1932 din 20 Mai c. Dl Ministru a dispus să nu se mai ceară

nici o condiție de funcționare (rural sau urban) învățătorilor titulari (cu titlul provizoriu) cari nu au nici o pedoapsă și cari conform legii din 1932, după trei ani de funcționare ca titulari vor primi în mod automat salariul de învățători definitivi.

No. 1602—1932.

Excursia Societății Sportiv-culturale „Negoești“

Ministerul Instrucțiunii Publice, al Cultelor și Artelor, Direcțiunea învățământului primar, Biroul B. No. 83954—1932 ne comunică.

„Vă încunoștințăm că Ministerul a aprobat, să se pună la dispoziția Societății Sportive-Culturale „Negoești“, din com. Borzești, jud. Bacău, pentru a poposi în timpul nopței, cu ocazia excursiei ce a organizat între 1—15 August a. c. — Comunicați școlilor.

Consilier Director Gen :

Șeful serviciului :

Ap. Culea. Cluj / Central University Library / *F. Teodorescu.*

No. 1587—1932.

Suspendarea cursurilor de vară

Oonor Minister al Instrucțiunii, cu ordinul No. 86.600—1932 suspendă cursurile de vară pentru învățători, anunțate cu ordinul nostru circular No. 1339—1932.

No. 1609—1932.

Stagiul în mod provizor pentru gradații

Oonor. Minister cu ordinul No. 76.306—1932 comunică că se acordă gradație pe baza anilor de suplinire și pe timpul funcționării în calitate de învățător în mod provizor, dacă cel interesat a funcționat în post vacant.

No. 1629—1932.

Important.

Situația abonamentelor pentru revista „Școala Noastră“

În numărul 5 al revistei noastre (pag. 197—199) s'a publicat catalogul comitetelor școlare în restanță cu abonamentele pentru revistă.

Cum încasarea acestor abonamente s'a încredințat de fosta conducere încă acum doi ani d-lui avocat Dr. Augustin Pinteș și în dorința de a pune odată ordine în situația restanțelor, invităm toate direcțiunile școlare interesate să sisteze, până la alte dispoziții, plata acestor restanțe pe data de 15 Iulie a. c.

Până la aceiaș dată ne vor înainta *necon condiționat* rapoarte cu următoarele date:

1. Suma abonamentului restant, plus cheltuelile advocațiale conform somației primită de la dl avocat.

2. Dacă s'a achitat se va indica suma achitată, data și cui s'a achitat.

3. În caz de neachitare se vor arăta motivele. Se va răspunde precis tuturor acestor puncte, având nevoie la verificarea finală a situației, care este în interesul școalelor interesate.

Revizor școlar :

D. MĂRGINEANU.

Comitetul școlar județean, al jud. Sălaj.

No. 733—1932.

Procurarea de material didactic

În cele ce urmează dăm loc ofertei d-lui Nicolae Căprar din Horoatul Crasnei și invităm Comitetele școlare cari nu posed acest material didactic să-l procure prin Comitetul școlar județean, fiind în condițiuni avantajoase.

„Domnule Președinte !

Convingându-mă că o mare parte a școalelor primare din județul nostru sunt foarte sărace în material didactic și chiar în cele mai necesare și indispensabile la propunerea unor obiecte de învățământ, pentru acoperirea barem în parte a acestui gol îmi permit a Vă face următoarea

O f e r t ă

Am atelier propriu de lemnărie și tinichigie, iar acum în timpul de vară sunt liber și astfel aș putea confecționa pentru școli următoarele colecțiuni:

1. Colecțiunea de măsuri metrice.

- a) Metrul împărțit în dm. și cm. (colorat).
- b) dm^3 împărțit în cm^3 în cutie de tinichea.
- c) 1 buc. litru și 1 buc. dl. (din tinichea).

2. Colecția corpurilor geometrice.

(numai cele necesare pentru școala primară)

- a) Paraleliped 1 buc.
- b) Prisma, 3 buc. 3, 4 și 6 laterală.
- c) Piramidă, 3 buc. 3, 4 și 6 laterală.
- d) Cilindru 1 buc.
- e) Con 1 buc.
- f) Sferă 1 buc. (taiat în 2 onisfere).

Toate acestea confecționate din lemn tare (fag ori carpen fiert). Corpurile geometrice în dimensiunile: lungime 12—15 cm. și diametru 6—8 cm. Corpurile geometrice așezate în cutie confecționată din scândură de brad albă.

Toate acestea pentru suma de 220 Lei — iar separat colect No. 1 cu 130 lei iar No. 2 cu 90 lei. Cu deosebită stimă: *Nicolae Căprar* inv. dir.

Horoatul Crasnei, la 23 Iunie 1932.

Președinte :

I. Deleu.

Secretar :

D. Mărgineanu.

POȘTA REDACȚIEI

♦♦♦♦♦

1. Din cauza aglomerației de material, articolele întrate se vor publica în numerii viitori după posibilitate și actualitatea fiecărui.

Rugăm din nou, cu toată insistența, pe dnii autori ca articolele trimise spre publicare să nu cuprindă mai mult de 2, maximum 3 pagini scrise, căci altfel nu le putem publica. Cele mai lungi, întrate până acum le vom restitui pentru comprimare.

2. „Un răspuns“ Nu ne putem îngădui să facem personalități în coloanele revistei și astfel — cu regret — nu-l putem publica, căci ar constitui prilej pentru scormonirea unor susceptibilități. Mai ales între împrejurările politice actuale. Și, crede c mai bine așa. Greșești, nu era vorbă de formarea unui „comitet de redacție“ nici de „cenzurarea articolelor de publicat“

ci s'a făcut apel la colegi, să facă recenzii asupra unor articole de publicat, (și să-și dea părerea) cea ce nu înseamnă „cenzură” care e o noțiune atât de rigidă și în revista noastră nu vrem să știm de ea.

3. **„Invătătoare și bucătărese”** Constatările, dealtfel reale, nu le găsim potrivite pentru publicare și s'ar mai putea discuta mult asupra comparației făcute.

4. **„Federală”** Din lipsa de spațiu n'am putut da articolul în întregime. Am omis cifrele.

5. **„Mulți chemați... puțini aleși”** În general nu prea suntem pentru publicarea poeziilor, O facem totuși — din când în când — pentru încurajarea începătorilor ca și în numărul de față cu publicarea poeziei d-tale. Dacă însă pe d-ta, cu „talent” de poet cum ești, te genează publicarea poeziilor altora, fie ele chiar naive, oare ești „chemat” să faci critică atât de jignitoare la adresa unui coleg și să tai în amorul propriu? Iată pentru ce critica d-tale pățimaș nu poate vedea umina zilei în coloanele revistei noastre.

6. **Ripoterilor cercurilor culturale.** După cum vedeți, nu putem da loc rapoartelor D-voastră. Dacă am făcut-o de vre-o câteva ori, nu înseamnă se facem sistem. Dările de seamă sunt prea șablonalice și cred că nu interesează cetitorii noștri să arătăm de fiecare cerc cultural, în ce comună s'a jinit, la ce oră, cine a participat (cu numele) etc. Lucruri ce se petrec la toate cercurile. Când se întâmplă ceva extraordinar, ce iese din comun, și interesează toată lumea, reținem cu plăcere, însă numai în câteva rânduri bine condensate.

7. **„10 Mai în com. Su...”** Cu cei ce au refuzat revista, nu mai stăm de vorbă în revistă și în mod firesc nici articolele lor nu vor vedea lumina. Spre lauda corpului didactic din Sălaj, sunteți foarte puțini „colegi” cari astfel înțelegeți să ciumentați solidaritatea și prosperarea profesională, aruncând cu noroi în „altarul nostru comun”, care este și va fi totdeauna ocrotitorul străduințelor noastre.

8. **„De vacanță”** Activitatea profesională nu încetează nici în timpul vacanței. Pentru activitatea extrașcolară și pregătirea noului an școlar e perioadă cea mai prielnică. Contact permanent cu țărani, luminându-i la tot pasul și ai servi cu sfaturi și povețe, pentru ai apăra de curente subversive, cari tind la sdruncinarea credinței și tradiției. Cum stăm cu localurile, materialul didactic, bibliotecile școlare și populare, muzee școlare, societățile finierii, cooperative etc.?

Totatăca probleme ce așteaptă dela noi rezolvarea și încă urgent.

(d. m.)